

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta (HE 153/2022 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Toimenpideohjelma TPA 106/2022 vp Sari Tanus kd ym. Toimenpideohjelma eläkeläisten työntö-ön kannattavuudesta

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 54/2022 vp

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Pertti Nieminen, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Filip Kjellberg, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Minna Upola, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Markus Kautto, Verohallinto
- johtaja Paula Tuovinen, Taiteen edistämiskeskus
- veroasiantuntija Lauri Lehmusojä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- verolakimies Lauri Luukkonen, Finanssiala ry
- pääekonomisti Jukka Appelqvist, Keskuskauppakamari
- veropoliittinen asiantuntija Niko Pankka, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

- veroasiantuntija Laura Kurki, Suomen Yrittäjät ry
- pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Akava ry
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
- Kansallinen senioriliitto ry
- Professoriliitto ry
- STTK ry
- Suomen Näyttelijäliitto ry
- Suomen Taiteilijaseura
- Säätiöt ja rahastot ry
- professori Matti Tuomala

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Finnwatch ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei huomautettavaa:

- Tieteentekijöiden liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2023 tuloveroasteikosta. Ehdotettu laki sisältää valtionverotuksessa sovellettavan progressiivisen ansiotulon tuloveroasteikon. Asteikon rakenteeseen ja tulo rajoihin tehtäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen perustuvasta verotulojen siirrosta kunnilta valtiolle johtuvat muutokset. Lisäksi asteikon tulorajoja korotettaisiin noin 3,5 prosentilla indeksitarkistuksen vuoksi.

Tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtulovähennyksen enimmäismäärää sekä kertymä- ja poistumaprosentteja muutettaisiin ja perusvähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin. Lisäksi eläketulovähennyksen enimmäismäärän laskennassa sovellettavaa kerrointa alennettaisiin. Muutoksilla päivitetään veroperusteita koskevia säännöksiä, joilla toteutettiin osin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen rahoituksesta johtuva verotulojen siirto kunnilta valtiolle. Lisäksi työtulovähennykseen ja perusvähennykseen tehdään indeksitarkistuksesta johtuvat muutokset.

Työtulovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi ikäperusteisesti. Korotus kasvaisi ikään perustuen kolmessa portaassa, jotka olisivat 60 vuotta, 62 vuotta ja 65 vuotta. Tieteellisen, taiteellisen ja yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saadut palkinnot säädettäisiin

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

koko määrästään verovapaiksi. Muutoksen johdosta valtiovarainministeriö ei enää jatkossa tekisi tunnustuspalkintojen verovapauspäätöksiä.

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella myönnettävää vähennystä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että perhevapaalla verovuoden aikana olleen omavastuuta alennettaisiin. Lisäksi vuonna 2022 väliaikaisesti voimassa ollutta matkakuluvähennyksen enimmäismäärän ja oman auton käytön perusteella myönnettävän kilometrikohtaisen vähennyksen korotuksen voimassaoloa jatkettaisiin vuodelle 2023.

Tuloverolakia esitetään lisäksi muutettavaksi siten, että lakiin lisätään uusi määräaikainen vuonna 2023 sovellettava säännös, jossa säädettäisiin määrättyihin rahastoihin sovellettavasta poikkeuksesta tuloverolain yhteisöjä koskevasta yleisestä verovelvollisuudesta tosiasiallisen johtopaikan perusteella. Säännös soveltuisi Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun yhteissijoitusyhteyteen sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon.

Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verotusmenettelystä annetun lain mukaisessa verotuksessa käytettävän keskimääräisen kunnallisveroprosentin laskentaan tehtäisiin sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen johdosta verolainsäädäntöön tehdyistä muutoksista johtuvat muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta. Matkakuluvähennyksen enimmäismäärää ja kilometrikohtaisen vähennyksen määrää sekä rahastopoikkeusta koskevat säännökset on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 2023 loppuun ja niitä sovellettaisiin vuoden 2023 verotuksessa.

Muilta osin lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 106/2022 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin eläkkeellä olevien työnteon kannattavuuden lisäämiseksi valmistelemalla esityksen eläkeläisten työnteon verotuksen keventämisestä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esitys sisältää ehdotuksen ensi vuoden tuloveroasteikkolaiksi. Asteikon rakenteeseen ja tulorajoihin tehtäisiin sote-uudistuksen rahoituslaskelmien päivityksestä johtuvat muutokset. Ansiotu-

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

loveroperusteisiin tehtäisiin myös eräitä muita muutoksia sote-uudistuksen rahoituslaskelmien päivityksen johdosta. Hallitusohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin tehtäisiin myös indeksitarkistus. Lisäksi tehtäisiin eräitä muita muutoksia tuloverolakiin ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettuun lakiin.

Valiokunta käsittelee keskeisimpiä muutosehdotuksia seuraavassa lyhyesti erikseen. Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettuun lakiin tehtävien muutosten osalta valiokunnalla ei ole huomautettavaa.

Sote-uudistuksen verotusmuutokset

Vuoden 2023 alusta toteutettavan sote-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitusvastuut siirtyvät kunnilta valtiolle. Tämän johdosta valtion tuloja lisätään ja kuntien tuloja vastaavasti vähennetään siirtyvän rahoitusvastuun verran. Uudistuksessa valtion verotuloja kasvatetaan kiristämällä valtion ansiotuloverotusta. Kuntien verotulojen alentaminen puolestaan toteutetaan pääosin kunnallisveron määrää alentamalla. Lisäksi kuntien yhteisöverosuutta alennetaan yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta korotetaan vastaavasti.

Valtion verotulojen kasvattaminen ja kuntien verotulojen pienentäminen on toteutettu nykyisen verojärjestelmän sisällä muuttamalla valtion tuloveroasteikkoa sekä useita eri ansiotuloverotuksen vähennyksen parametrejä. Lisäksi valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistettiin siten, että tulosta tehtävät vähennykset myönnettäisiin samoin perustein ja samansuuruisina sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa.

Sote-uudistuksen takia vuoden 2023 veroasteikoista säädettiin poikkeuksellisesti jo kesällä 2021 muun sote-uudistusta koskevan lainsäädännön säätämisen yhteydessä lailla 620/2021. Samalla muutettiin muun ohessa tuloverolain eläketulovähennystä, perusvähennystä, ansiotulovähennystä ja työtulovähennystä koskevia parametrejä lailla 619/2021. Lisäksi muutettiin eläketulovähennyksen ja työtulovähennyksen rakennetta. Vähennyksiä koskevat muutokset säädettiin tuleviksi voimaan 1.1.2023, ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa. Vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja vähennysten parametreistä säädettiin kesällä 2021 perustuen silloin käytössä olleisiin tietoihin rahoitusvastuista. Tietoja oli tarkoitus päivittää vuoden 2022 aikana ja tämän johdosta päivittää myös veroperusteet syksyllä 2022 annettavalla hallituksen esityksellä.

Sote-uudistuksessa kunnilta valtiolle siirtyvien verotulojen määrää päivitettiin keväällä 2022 tehtyjen rahoituslaskelmien perusteella. Päivityksen perusteella tehtiin uudet laskelmat osasta sote-uudistukseen liittyvistä verotusmuutoksista eli vuoden 2023 kunnallisveron leikkausprosentista sekä sote-uudistuksen voimaantulon jälkeen vuonna 2023 sovellettavista ansiotuloveroperusteista. Vuoden 2023 kunnallisveron leikkausprosentiksi säädettiin 12,64 prosenttiyksikköä lailla 702/2022. Laskelmat tehtiin vuoden 2022 tasossa. Vuodesta 2023 alkaen sovellettavista ansiotuloveroperusteista ei kuitenkaan säädetty samassa yhteydessä kuin vuoden 2023 kunnallisveroprosentin leikkauksen ja muiden sote-uudistuksen rahoitussäännösten muutoksista.

Esitystä varten ansiotuloverotuksen veroperusteita on päivitetty tuoreimpien ennusteiden perusteella ja siitä näkökulmasta, että sote-uudistuksen verotusmuutoksille asetetut tavoitteet toteutu-

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

vat myös vuoden 2023 tasossa laskettuna. Kunnallisveron leikkausprosenttia ei enää tässä vaiheessa päivitetä. Myöskään yhteisöveron jako-osuuksiin ei ehdoteta muutosta.

Esitys sisältää ehdotuksen ensi vuoden tuloveroasteikkolaiksi. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi tuloverolain eläketulovähennystä, ansiotulovähennystä, perusvähennystä ja työtulovähennystä koskevia säännöksiä sekä eräitä muita muutoksia ansiotulojen veroperusteisiin. Kesällä 2021 sote-uudistusta koskevan lainsäädännön yhteydessä lailla 620/2021 säädetty vuoden 2023 tuloveroasteikosta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi uuden lain säätämisen yhteydessä. Vastavasti ehdotetaan kumottaviksi lailla 619/2021 säädetyt tuloverolain muutokset, jotka koskevat eläketulovähennystä, ansiotulovähennystä, perusvähennystä ja työtulovähennystä ja joiden oli tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023.

Lähtökohtana sote-uudistuksen veromuutoksissa on ollut hallituksen linjaus siitä, että verorakenteen muutokset eivät saa aiheuttaa verotuksen kiristymistä. Myös esityksessä on lähdetty tästä lähtökohdasta. Verojärjestelmän rakenteista johtuen uudistus on kuitenkin ollut mahdoton toteuttaa siten, että yhdenkään yksittäisen henkilön veroprosentti ei muutu lainkaan. Sen varmistamiseksi, että ansiotuloverotus ei kiristy, verotusta oli kevennettävä uudistuksen yhteydessä. Kaiken kaikkiaan verotuottojen arvioidaan pienenevän sote-uudistuksen johdosta yhteensä noin 310 miljoonaa euroa. Uudistus on toteutettu hallituksen linjauksen mukaisesti siten, että keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla tarkasteltuna verotus kiristyy enintään 0,2 prosenttiyksikköä. Verotuksen kiristymät ja keventymät kohdistuvat satunnaisille tulotasoille.

Valiokunta pitää tärkeänä lähtökohtaa siitä, että sote-uudistuksen johdosta tehtävät verorakenteen muutokset eivät aiheuta verotuksen kiristymistä, ja valiokunnan käsityksen mukaan tässä on onnistuttu suhteellisen hyvin. Ottaen huomioon muutoksen laajuuden ja verojärjestelmän rakenteen tilanne, jossa yhdenkään henkilön veroprosentti ei muuttuisi, ei ole kuitenkaan mahdollinen. Valiokunta pitääkin perusteltuna nyt valittua tarkastelutapaa, jonka mukaan keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla tarkasteltuna verotus kiristyy enintään 0,2 prosenttiyksikköä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että asiaa seurataan. Mikäli myöhemmin ilmenee, että uudistus on aiheuttanut tästä lähtökohdasta poikkeavia ennakoimattomia muutoksia verotukseen, valiokunta pitää tärkeänä, että näihin puututtaisiin mahdollisimman nopeasti.

Muut muutokset ansiotuloveroperusteisiin

Hallitusohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla 3,5 prosentin ansiotuloindeksin mukaisesti. Valtiovarainministeriön syksyn 2022 ennusteen mukainen arvio kuluttajahintaindeksin muutoksesta vuonna 2022 on 3,2 prosenttia ja ansiotasoindeksin muutoksesta 3,5 prosenttia. Indeksitarkistus tehtäisiin korottamalla progressiivisen tuloveroasteikon kaikkia tulo-rajajoja sekä kasvattamalla perusvähennyksen enimmäismäärää. Lisäksi kasvatetaan työtulovähennyksen enimmäismäärää, tulo-rajaa sekä kertymä- ja poistumaprosentteja.

Kokonaisuutena katsottuna työn verotus kiristyy kaikilla tulotasoilla lukuun ottamatta tulovälejä noin 23 400—28 600 ja 34 400—43 800 euroa vuodessa ansaitsevat, kun otetaan huomioon an-

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

siotason nousu sekä palkansaajan veronluonteisten maksujen muutokset. Keskituloisen kohdalla verotus kiristyy noin 0,05 prosenttiyksiköllä ja enimmillään noin 0,39 prosenttiyksiköllä.

Esityksessä sote-uudistusten lisäksi ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän verotuloja yhteensä noin 787,5 miljoonalla eurolla. Ansiotuloveroperusteiden ansiotasoindeksin mukaisen tarkistuksen arvioidaan vähentävän ansiotuloveroja noin 684 miljoonalla eurolla.

Hallitusohjelman mukaisesti kunnille aiheutuva verotulomuutos kompensoidaan nettomääräisesti. Esityksessä ehdotetut muutokset vähentävät kuntien verotuloja yhteensä 48 miljoonaa euroa. Luvussa ei ole huomioitu sote-uudistuksesta aiheutuneita verotuottomuutoksia. Verotulomuutos kompensoidaan valtionosuusjärjestelmän kautta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin muun muassa se, että indeksitarkistus on liian pieni, ehdotetuissa inflaatiotarkistuksissa ei oteta huomioon kuluvaan vuoden inflaatiota ja se, että korkean inflaation oloissa olisi syytä pitää huoli siitä, että nimellinen indeksikorotus ei erityisesti kiristäisi verotusta. Lisäksi kuulemisissa on viitattu kesken vuoden 2022 tehdyn kansaneläkeindeksin korotuksen ja esityksessä vuoden 2023 verotukseen ehdotetun indeksikorotuksen yhteisvaikutuksiin eläkeläisten veroprosentteihin. Kuulemisissa on tuotu esille myös se, että keskimääräiset kokonaisveroasteet ovat laskeneet vuodesta 1995 vuoteen 2018 yhteensä 5,5 prosenttiyksikköä. Lisäksi on viitattu siihen, että tulonsaajien siirtyminen kunnallisverotuksesta progressiivisen valtiontuloverotuksen piiriin ei ole pelkästään tekninen tehtävä.

Vakiintuneen käytännön mukaan ansiotuloverotukseen tehtävä indeksitarkistus mitoitetaan valtiovarainministeriön elokuun kokonaistaloudellisen ennusteen oletuksen ensi vuoden ansiotason nousun tai inflaation muutoksen perusteella. Indeksitarkistuksia ei ole oikaistu jälkikäteen toteumatietojen perusteella. Valiokunta pitää tätä lähtökohtaa ymmärrettävänä. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota nykyiseen inflaatiokehitykseen ja siihen, että jatkossa tulisi arvioida mahdollisuutta myös inflaation johdosta tehtävään välitarkistukseen.

Työtulovähennyksen korottaminen 60 vuotta täyttäneillä

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi työtulovähennystä ikäperusteisesti siten, että vähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin asteittain yli 60-vuotiailla seuraavasti: ennen verovuoden alkua 60 vuotta täyttäneille 200 eurolla, ennen verovuoden alkua 62 vuotta täyttäneille 400 eurolla ja ennen verovuoden alkua 65 vuotta täyttäneille 600 eurolla. Tarkoituksena on edistää iän saavuttaneiden henkilöiden työllisyyttä. Tavoitteena on sekä työurien pidentäminen että jo eläkkeelle siirtyneiden kannustaminen tilapäis- ja/tai osa-aikatyöhön. Työtulovähennyksen enimmäismäärän ikäperusteinen korottaminen on yksi hallituksen toimista, joilla edistetään yli 55-vuotiaiden työllisyyttä, työssä jaksamista ja työkykyä sekä vahvistetaan osaamista ja muutosturvaa.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut lausunnossaan PeVL 54/2022 vp ehdotetun työtulovähennyksen ikäperusteista korottamista perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännöksen ja syrjinnän kiellon kannalta ja katsonut, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä. Perustuslakivaliokunta toteaa, että esityksen tavoitteet vastaavat niitä tavoitteita, joita valiokunta on pitänyt perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna erilaisen kohtelun kannalta hyväksyttävänä perusteina. Ikään perustuvilla erotteluilla on valiokunnan mielestä asiallinen ja kiin-

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

teä yhteys sääntelyn tarkoitukseen. Lisäksi perustuslakivaliokunta toteaa, että ehdotetun erilaisen kohtelun oikeasuhtaisuuden kannalta merkitystä on, ettei yli 60-vuotiaille myönnettävä korotettu työtulovähennys ole määrältään erityisen suuri.

Palkasta ja eläkkeestä koostuvien tulojen verotus on jo nyt yleensä edullisempaa kuin jos sama kokonaistulo olisi pelkkää palkkaa tai eläkettä. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen yli 60-vuotiaille tekee työn tekemisen eläkkeellä ollessa hieman nykyistä kannustavammaksi, jos palkkatulon määrä ylittää 17 500 euroa vuodessa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa 60 vuotta täyttäneiden henkilöiden työllisyyden edistämistä pidettiin yleisesti kannatettavana tavoitteena. Huomiota kiinnitettiin erityisesti kuitenkin muutoksen arvioituun suureen verotuottoja pienentävään vaikutukseen verrattuna muutoksesta arvioituihin hyötyihin. Hallituksen esityksessä työtulovähennyksen korotuksen on arvioitu vähentävän verotuloja noin 76 miljoonalla eurolla. Korotuksen työllisyysvaikutuksia on pyritty arvioimaan mikrosimulointimallin avulla ja arvioitu, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen lisäisi työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä.

Valiokunta pitää perusteltuna nyt ehdotettua ikäperusteista porrastusta työtulovähennykseen työurien pidentämiseksi ja jo eläkkeelle siirtyneiden kannustamiseksi tilapäis- ja osa-aikatyöhön. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että jatkossa tulisi pyrkiä kustannustehokkaampiin toimiin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Matkakuluvähennyksen muutokset

Verovuonna 2022 tilapäisesti sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella myönnettävän vähennyksen enimmäismäärää, jatkettaisiin myös verovuodelle 2023. Matkakuluvähennyksen enimmäismäärä olisi verovuonna 8 400 euroa. Oman auton ja käyttöetuauton käytön perusteella myönnettävästä kilometrikohtaisesta vähennyksestä säädettäisiin tuloverolaissa myös verovuotta 2023 koskien. Vähennyksen määrä olisi 0,30 euroa kilometriltä omalla autolla kuljettaessa. Käyttöetuautolla kuljettaessa vähennyksen määrä olisi 0,24 euroa kilometriltä. Vähennyksen määrät pysyisivät ennallaan verovuoteen 2022 verrattuna. Muutoksilla on tarkoitus sekä vastata polttoaineen korkean hinnan aiheuttamiin lisäkustannuksiin että tukea verovelvollisten työntekoa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa matkakuluvähennykseen vuonna 2022 tehtyjen tilapäisten muutosten jatkamista verovuodelle 2023 on yleisesti kannatettu. Esityksen kaltaista täsmätoimea pidettiin myös perusteltuna äkillisten ja yllättävien energianhintojen nousun kompensoimiseksi, mutta tuotiin myös esille se, että esitys ei sinällään edistä fossiilitonta liikennettä. Yksittäisissä lausunnoissa esille nostettiin muun muassa se, onko nyt ehdotettu oman auton perusteella myönnettävä kilometrikohtainen vähennys riittävä kustannusten mahdollisesti noustessa, jolloin laissa tulisi määritellä vain alaraja kilometrikohtaiselle vähennykselle.

Valiokunta pitää perusteltuna ehdotettua tilapäisten matkakuluvähennyksen enimmäismäärän korotusta ja kilometrikohtaista vähennystä koskevien säännösten jatkamista myös verovuodelle 2023 polttoaineen hinnan nousun kompensoimiseksi ja työnteon tukemiseksi. Valiokunta on jo verovuoden 2022 muutoksiin antamassaan mietinnössä VaVM 9/2022 vp kiinnittänyt huomiota

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

tarpeeseen seurata nyt tehtävien väliaikaisten muutosten riittävyttä suhteessa polttoainehintojen tulevaan kehitykseen ja ottaen myös huomioon matkakuluvähennysjärjestelmän mahdolliset laajemmat kehitystarpeet.

Matkakuluvähennyksen omavastuuta ehdotetaan alennettavaksi, jos verovelvollinen on saanut verovuoden aikana sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa. Omavastuuta pienennettäisiin vastaavalla tavalla kuin nykyisin on säädetty työttömyysetuuksia saavan henkilön osalta. Verovelvollisen omavastuusuutta pienennettäisiin 70 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuusuus olisi kuitenkin vähintään 140 euroa.

Asiantuntijakuulemisissa esitettiin harkittavaksi omavastuun pienentämistä myös siinä tapauksessa, että verovelvollinen on saanut kotihoidon tukea, kun tuen saaja ja työssäkäyvä henkilö on lapsen vanhempi. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaisesti kotihoidon tuen saaja voi käydä ansiotyössä samanaikaisesti, kun hän saa tukea. Tältä osin kotihoidon tuki eroaa vanhempainpäivärahasta, jota ei makseta, jos henkilö on ansiotöissä. Kotihoidon tukeen liittyy myös vanhempien tai huoltajien laajempi mahdollisuus vaikuttaa, kenelle tuki maksetaan.

Tunnustuspalkintojen verovapaus

Tunnustuspalkintojen verotusta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saatu palkinto säädettäisiin koko määrältään verovapaaksi. Valtiovarainministeriö ei enää jatkossa tekisi päätöksiä tunnustuspalkintojen verovapaudesta.

Voimassa olevan lain mukaan julkisyhteisöltä tai Pohjoismaiden neuvostolta saadut tunnustus-palkinnot, jotka on annettu tieteellisestä, taiteellisesta tai yleishyödyllisestä toiminnasta, ovat verovapaita. Muiden tahojen myöntämät tunnustuspalkinnot ovat verovapaita saajalleen vain tiettyyn määrään asti vuodessa. Veronalaista on se määrä, jolla henkilön saamien kaikkien stipendien, apurahojen ja palkintojen yhteenlaskettu määrä tulonhankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneiden menojen vähentämisen jälkeen ylittää verovuonna taiteilija-apurahan vuotuisen määrän. Valtiovarainministeriö voi hakemuksesta päättää, että edellä tarkoitettu muun kuin julkisyhteisön tai Pohjoismaiden neuvoston myöntämä tunnustuspalkinto on koko määrältään verosta vapaata tuloa. Tunnustuspalkintoja koskeva sääntely on ollut pääpiirteittäin voimassa nykyisessä muodossaan vuodesta 1975.

Valiokunta yhtyy hallituksen esityksessä todettuun siitä, että valtiovarainministeriön rooliin Verohallintoa ohjaavana ministeriönä ei sovi yksittäisten veroratkaisujen tekeminen, kun verotuksen toimittaminen on samalla säädetty yksiselitteisesti Verohallinnon tehtäväksi, ja pitää ehdotettua muutosta perusteltuna. Myös asiantuntijakuulemisissa muutosta on kannatettu yleisesti. Valiokunta toteaa lisäksi, että myös apurahojen ja stipendien verokohtelun ajantasaisuutta ja oikeudenmukaisuutta olisi perusteltua tarkastella jatkossa.

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

Rahastopoikkeus

Tuloverolain niin sanottuun johtopaikkasääntelyyn sisältyvää rahastopoikkeusta ehdotetaan jatkettavaksi vuodella, jotta rahastosektorille Suomessa voidaan taata toimintavarmuus siksi ajaksi, kun selvitetään mahdollisuudet rahastopoikkeuksen säätämiseen pysyväksi.

Tuloverolakia muutettiin vuoden 2021 alusta voimaan tulleella lailla (1188/2020) siten, että yleisesti verovelvollinen olisi myös ulkomailla perustettu tai rekisteröity yhteisö, jonka tosiasiallinen johtopaikka sijaitsee Suomessa. Sääntelyyn sisällytettiin kahden vuoden siirtymäaika rahastoille, minkä mukaisesti muutettua tuloverolakia sovelletaan rahastoihin ensimmäisen kerran vasta vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa. Tuolloin todettiin myös, että pysyvään rahastopoikkeukseen sisältyvät valtioneuvoston esittämät tarkemmin kahden vuoden siirtymäajan kuluessa (HE 136/2022 vp). Asian käsittely on komission kanssa kuitenkin viivästynyt.

Asiantuntijakuulemisissa on esitetty määräaika jatkettavaksi kahdella vuodella yhden vuoden sijaan. Saadun selvityksen mukaan valtiovarainministeriö käy parhaillaan epävirallisia keskusteluja EU:n komission kanssa, ja ne ennakoitaan saatavan käydyiksi vuoden 2023 aikana. Tähän nähden valiokunta pitää perusteltuna esityksessä valittua lähestymistapaa, jossa rahastopoikkeusta jatketaan vuodella.

Toimenpideoite

Valiokunta ehdottaa, että toimenpideoite hylätään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 153/2022 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hylkää toimenpideoitteen TPA 106/2022 vp.

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

Helsingissä 11.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Timo Heinonen kok (osittain)
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Matias Martinen kok
jäsen Sari Multala kok (osittain)
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Markku Eestilä kok (osittain)
varajäsen Sari Essayah kd (osittain)
varajäsen Mari Holopainen vihr
varajäsen Anne Kalmari kesk
varajäsen Merja Kyllönen vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 1

Vastalause 1 /ps

Perustelut

Kotitalouksien ostovoiman varjeleminen ja erityisesti pienituloisimpien aseman vahvistaminen osaltaan vähentävät syrjäytymistä ja samalla myös vähentävät tarvetta tois- ja viimesijaisten tukien käyttöön. Pienimpiä eläkkeitä tai tuloja joudutaan tällä hetkellä paikkaamaan asumistuellalla, harkinnanvaraisella toimeentulotuella tai toimeentulotuki-tyyppisellä sähkötuella. Tämä johtuu kasvaneista elinkustannuksista, sähkölaskuista ja liikkumisen kallistumisesta sekä osaltaan näihin liittyvien verojen ja veronluonteisten maksujen johdosta. Inflaation laukatessa eivät indeksikorotukset pysy perässä, ja indeksitarkistuksia tulisikin tehdä harkitun arvion pohjalta myös puolivuositain.

Työn vastaanottamisen kannustinloukkujen pienentäminen nostaa työllisyyttä, mikä kasvattaa valtion verotuloja ja pienentää valtion menoja. Työtulovähennys on yksinkertainen mutta tehokas työllisyyttä parantava toimi. Työtulovähennyksen korottaminen pienentää arviota valtion tuloverokertymästä, ja lisäksi valtion on korvattava kunnille syntyvä verotulomenetykset. Työ- ja eläketulovähennystä on edelleen nostettava tämän vuosikymmenen aikana asteittain, siten että vuoteen 2030 mennessä työtulovähennyksen määrä nousee noin 800—1 000 miljoonaa euroa. Sopiva vuosittainen korotus voisi näin ollen olla noin 100—150 miljoonaa euroa.

Lapsivähennys oli väliaikaisesti voimassa verovuosina 2015—2017. Vähennyksellä kompensoitiin lapsilisien leikkausta. Tätä vähennystä ei olisi kuulunut poistaa, vaan edelleen jatkaa sen voimassaoloa. Ehdotamme lapsivähennyksen palauttamista.

Kotitalousvähennystä on viime hallituskausien aikana muutettu usein. Olisi syytä selvittää kokonaisuudessaan kotitalousvähennyksen uudistaminen, mahdolliset kehittämiskohteet sekä kotitalousvähennykselle luokiteltujen listan laajentaminen, ikäihmisille kotiin tuotettavien palvelujen potentiaali sekä tähän käytettävä kotitalousvähennys.

Omaishoidon tuen verollisuus puhuttaa säännönmukaisesti omaishoitajia. Omaishoitajat tekevät yhteiskunnan kannalta arvokasta työtä, ja olisi oikein ja kohtuullista, että maksettava työkorvaus olisi verotonta tuloa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1.—4. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisesti ja

että hyväksytään viisi lausumaa. (*Vastalauseen lausumaehdotukset*)

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 1

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa pieni- ja keskituloisten kotitalouksien ostovoiman energianhintojen nousu huomioiden.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työ- ja eläketuloverovähennyksen korottamiseksi.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsivähennyksen palauttamiseksi.*
- 4. Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää kotitalousvähennyksen uudistamishankkeen, selvittää kotitalousvähennyskelpoisiksi luokiteltujen palveluiden listan laajentamista ja kotitalousvähennyksen myöntämistä jo laskun yhteydessä.*
- 5. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain muuttamisesta siten, että omaishoidon tukena omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio ei olisi jatkossa veronalaista tuloa.*

Helsingissä 11.11.2022

Ville Vähämäki ps
Jari Koskela ps
Sami Savio ps
Vilhelm Junnila ps

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 2

Vastalause 2 /kok

Perustelut

Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisesti verotuksen tulee tukea talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta. Käytännössä tällainen tavoite edellyttää veropolitiikalta ennakoitavuutta ja veronkorotuksista pidättäytymistä. Hallitus ei ole tehnyt tavoitteensa mukaista politiikkaa.

Verotuksen painopiste tulisi siirtää työn ja riskinoton verottamisesta kulutuksen ja haittojen verotukseen. Hallitus onnistuu osin haittojen verotuksen kiristämisessä. Työn verotuksen keventäminen sen sijaan jää tekemättä. Kansalaisten kokonaisverorasitus kiristyy suhteellisesti. Tämä on myrkyä suomalaisille yrityksille, kotitalouksien kulutukselle ja työllisyyden kehitykselle. Korkea kokonaisveroaste heikentää investointeja ja uhkaa jarruttaa pääsyämme mukaan talouden lyhyeen koronan jälkeiseen kasvupyrahdykseen. Korkeat verot ja kireä verotuksen progressio ovat rakenteellisia ongelmia.

Ansiotuloverotus kiristyy

Hallitusohjelman mukaan ansiotuloverotukseen tehdään ansiotason nousua ja inflaatiota vastaava tarkistus vuosittain. Indeksitarkistuksena progressioasteikon tulorajoja on nostettu noin 3,5 %.

Inflaatiotarkistuksesta huolimatta työn verotus on kiristymässä suurimmassa osassa tuloluokkia. Kohoavien työntekijöiden sivukulujen vuoksi verotus kohoaa joissain tuloluokissa jopa 0,3 prosenttiyksikköä, mikä voi tarkoittaa jopa satojen eurojen lisääntymistä verotaakkaan. Muutosta ei voida pitää mitenkään mitättömänä, ja se on perusluonteeltaan vastoin hallituksen aiemmin indikoimaa tahtotilaa laskea työn verotusta. Hallituspuolueetkin ovat parlamentaarisen maakuntaveroa pohtineen komitean mietinnössä todenneet, että "työn verotuksen kireys on verojärjestelmämme keskeinen ongelma ja sen merkitys korostunee tulevaisuudessa."

On tavanomaista ja tyypillistä, että inflaatiotarkistukset joudutaan tekemään osin epävarmuuden vallitessa talousennusteiden tarkentuessa. Nykyisen maailmantalouden epävarmuuden vallitessa ennustaminen ja ennakointi on entistäkin vaikeampaa. Viime vuonna tuloveroasteikon indeksitarkistuksessa tulorajoja nostettiin 3,0 %. Valtiovarainministeriön tuoreimpien inflaatiolukujen mukaan inflaatio on ollut tänä vuonna jopa tuplasti nopeampaa. Jälkikäteen katsottuna viimevuotiset inflaatiotarkistukset ovatkin olleet riittämättömiä, mikäli palkansaaja on saanut itselleen ostovoiman säilyttävät ansiotasotarkistukset.

Kuluvana vuonna inflaatio on leikannut poikkeuksellisen paljon palkan ostovoimaa, mikä aiheuttaa palkankorotuspaineita syksyllä alkavalla työmarkkinakierroksella. Palkka-hintakierteen ehkäisemiseksi veroprosenttien tulisikin laskea laajemmin ensi vuonna, mutta nyt ne ennemminkin nousevat leikaten ostovoimaa osaltaan.

Korkea työn verotus on haitallista kaikissa tuloluokissa. Pienillä tuloilla se vähentää kannustimia ottaa työtä vastaan. Keskituloisilla työnteosta rankaiseminen korkealla ja nopeasti kiristyvällä ve-

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 2

rotuksella vähentää kannustimia kehittää omaa osaamistaan tai tavoitella vastuullisempia työtehtäviä.

Kokoomuksen tavoitteena on kestävä kasvun veromalli, joka kannustaa työnteekoon, yrittämiseen, riskinottoon ja ahkeruuteen. Haluamme, että ansaituista lisäeuroista jää nykyistä enemmän kätehen. Kokoomuksen vaihtoehto hallituksen verolinjalle onkin, että työn verotusta kevennetään kaikissa tuloluokissa. Tämä tukee rakennetoimena kestävä tulevaisuuden kasvua parantaen Suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukykyä ja kykyä houkuttaa kansainvälisiä osaajia. Veronkevennys lisäksi parantaa suomalaisten kotitalouksien ostovoimaa ja siten kotimarkkinoiden toimintaa.

Kokoomus näkee myös yhteiskunnallisena oikeudenmukaisuuskysymyksenä sen, ettei korkein marginaaliveroaste missään tilanteessa nouse yli 50 %:n. Tästä ollaan nyt käsittelyssä olevan tuloveroasteikon olosuhteissa suhteellisen kaukana. Korkeimpien marginaaliveroasteiden laskemiseksi tulisivatkin tehdä määrätietoisesti töitä pitkällä aikajänteellä.

Koko kansan kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksellä tuetaan työllisyyttä ja torjutaan harmaata taloutta. Vähennys on myös tärkeä tuki erityisesti lapsiperheille ja ikääntyneille arkea helpottavien palveluiden hankintaan. Vähennys alentaa kynnystä teettää kotitöitä ja korjauksia ulkopuolisella ammattilaisella sekä ehkäisee harmaata taloutta. Vähennys pienentää kotitalouksille korkeasta työn verotuksesta aiheutuvaa suhteettoman suurta verokiilaa.

Hallitus heikensi jo kautensa alussa kotitalousvähennystä. Enimmäismäärää alennettiin 2 400 eurosta 2 250 euroon. Samoin vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista leikattiin työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin. Heikennyspäätöksistä pakittaen hallitus toteutti viime vuonna määräaikaisia parannuksia kotitalousvähennykseen, ja tänä vuonna kotitalousvähennykseen kytketään lisäksi määräaikainen sähkövähennys.

On hyvä, että hallitus on tekemässään politiikassa tunnustanut kotitalousvähennyksen leikkaamisen olleen virhe. Määräaikaiset parannukset ovat oikeansuuntaisia, mutta valitettavasti puutteellisia. Määräaikaisina niiden vaikutuksia kotitalouksille, harmaaseen talouteen, julkiseen talouteen tai työllisyyteen tuskin voidaan luotettavasti arvioida.

Kokoomus parantaisi vähennystä pysyvästi ja muuttaisi vähennystä teknisesti niin, että siitä voitavat hyötyä kaikki. Kokoomus ehdottaa kaiken kotitalousvähennyksen nostamista 3 500 euroon ja työkorvauksen vähennyskelpoista prosenttiosuutta nostettavaksi 60 prosenttiin sekä palkkorvausten osalta 40 prosenttiin. Kokoomus poistaisi 100 euron omavastuuosuuden kaikilta. Kokoomus myös mahdollistaisi hyvityksen saamisen kotitaloudelle suoraan laskussa. Palvelun ostajalle merkittäisiin ennakko-vähennys, joka huomioitaisiin lopullisessa verotuksessa.

Kokoomus esittää yli 75-vuotiaille parannettua kotitalousvähennystä. Tämä tukisi ikääntyneiden asumista kotona, säästäisi hoivamenoissa sekä lisäisi kotipalvelualan työllisyyttä. Kokoomus ehdottaa, että yli 75-vuotiaiden osalta kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 2

70 prosenttiin sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen. Kotitalousvähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja veronhuojennuksen yhdistelmä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hyväksytään kuusi lausumaa. (*Vastalauseen lausumaehdotukset*)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu turvaamaan sen, ettei kenenkään palkansaajan verotus tällä vaalikaudella kiristy.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain muuttamisesta siten, että indeksitarkistuksissa huomioidaan tänä vuonna toteutunut poikkeuksellinen inflaatio.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo vielä lisäksi eduskunnalle esitykset tuloverolain muuttamisesta ja työtulovähennyksen korottamisesta siten, että staattisen arvion mukaan palkka- ja eläketuloa saavien verotus kevenee yhteensä miljardilla eurolla, ja että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta siten, että vähennyksen enimmäismäärä on 3 500 euroa ja työkorvauksen verovähennysoikeus kasvatettaisiin 60 prosenttiin ja palkkakorvauksen 40 prosenttiin.*
- 4. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen 100 euron omavastuuosuuden poistamisesta.*
- 5. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta siten, että vähennykseen oikeuttavan palvelun ostaja voi saada vähennyksen hyödyn jo palvelun laskussa.*
- 6. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta yli 75-vuotiaiden osalta siten, että kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin, 100 euron omavastuu poistuisi sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen.*

**Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 2**

Helsingissä 11.11.2022

Matias Marttinen kok
Timo Heinonen kok
Sari Sarkomaa kok
Sari Multala kok
Markku Eestilä kok

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 3

Vastalause 3 /kd

Perustelut

KD eduskuntaryhmä katsoo, että koronakriisin aiheuttaman talouskriisin takia on tarpeellista keventää työn verotusta, jotta työn kannustavuus ja kansalaisten ostovoima paranisi. Maailmantalouden inflaatio on jo siirtynyt kuluttajahintoihin ja odotuksena on, että kuluttajahintojen nousu jatkuu lähivuosina. Riskinä on jopa stagflaation kaltainen tilanne.

Kestävyysvaje ja vääjäämätön sote-menojen kasvu uhkaavat nostaa suomalaisten kokonaisveroastetta. Kenenkään tuloverotus ei saa tässä tilanteessa kiristyä. Vastaavasti verotuksella tulee suunnata hallituksen esityksessä esitettyä enemmän tukea perheille, kodeille ja kotona tehtävään hoitotyöhön. Valtion velan kasvaessa erittäin voimakkaasti tulee erilaiset verovähennykset, kuten työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksuja koskeva verovähennysoikeus, tarkistaa.

Ansiotuloverotuksen keventäminen pieni- ja keskituloisilla

Suomessa vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että verotuksen suunnan tulee olla pois työn verotuksesta. Taantuman alla on tarpeellista keventää työn verotusta, jotta ihmisten ostovoima ja työn kannustavuus paranisivat. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää, että ansiotasoindeksin mukaisen indeksitarkistuksen lisäksi työn verotusta kevennetään yhteensä 75 miljoonalla eurolla. Ansiotuloverotuksen kevennys kohdennettaisiin pieni- ja keskituloisille. Ansiotuloverotusta voi keventää korottamalla perusvähennystä sekä tarvittaessa indeksimuutoksen avulla, siten että veronalennus kohdistuu etenkin pieni- ja keskituloisiin palkansaajiin.

Tukea omaishoitajille omaishoitopalkkion verovapaudella

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoito mahdollistaa usein hoidon sovittamisen eri tavoin osaksi perheen elämää. Tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tukemisen tulee olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä kuitenkin alhainen eikä vastaa työn vaativuutta. Palkkion alhaisuus on joissakin tilanteissa este omaishoidon toteuttamiselle, sillä palkkio ei riitä perustoimeentuloon. Omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi merkittävästi omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa ja toisi omaishoidon useamman ulottuville. Esitämme omaishoidon tuen verovapautta, jotta voitaisiin helpottaa omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa ja tuotaisiin omaishoito useamman ulottuville.

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 3

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyksen pienentäminen

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ovat tulonhankkimisesta johtuneita menoja (TVL 31 §:n 1 momentin 6 kohta). Kyseiset maksut saadaan vähentää palkkatulosta täysimääräisinä (TVL 95 §:n 1 momentin 2 kohta), eikä niihin sovelleta muita tulonhankkimismenoja koskevan tulonhankkimisvähennyksen 750 euron rajaa (TVL 95 §:n 1 momentin 4 kohta). Työmarkkinajärjestön jäsenmaksuna pidetään työmarkkinajärjestölle ja sen jäsenyhdistyksille maksettavaa jäsenmaksua. Myös kyseisen järjestön sääntöjen mukaisessa järjestyksessä määrätyt ylimääräiset jäsenmaksut ovat työmarkkinajärjestön jäsenmaksuina vähennyskelpoisia.

Erilaiset verovähennykset rapauttavat veropohjaa ja harvoin tuottavat tehokkaasti toivottua tulosta. Ammattiliittojen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuus on vaikeasti ymmärrettävä jäännösmenneiltä ajoilta. Muidenkaan yleishyödyllisten järjestöjen jäsenillä ei ole oikeutta vähentää jäsenmaksujaan verotuksesta. Esimerkiksi kirkkojen jäsenet eivät tällaista verovähennystä saa, vaikka jäsenmaksu on usein samaa luokkaa kuin palkansaajajärjestöillä. Lisäksi eräillä ammattiliitoilla on omistuksia, joilla ne toimivat vapailla markkinoilla yritysmäisesti. Tällöin niiden jäsenten jäsenmaksujen verovähennys voidaan jopa katsoa eräänlaiseksi epäsuoraksi yritystueksi.

Valtion velan kasvaessa erittäin voimakkaasti kaikki verovähennykset tulee tarkistaa ja niiden vaikuttavuus arvioida. Jotta työmarkkinajärjestöjä kohdeltaisiin tasapuolisesti, olisi työnantajakäytäntöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeudesta myös luovuttava. Sen vaikutusta verotuloihin ei ole helppo laskea, mutta se voidaan arvioida ainakin 25 miljoonaksi euroksi.

Verotulojen kasvu vähennyksen puolittamisesta on noin 105 miljoonaa euroa.

Kotitalousvähennyksen laajentaminen koskemaan kuntoutuspalvelutyötä kotona

Nykyisen voimassa olevan lainsäädännön mukaan verovelvollinen on oikeutettu vähentämään tuloverossaan osan tehdystä tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön kustannuksista tai käyttämänsä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön kuluista (tuloverolaki 127 a §). Kotitalousvähennysoikeuden tärkeimmät tehtävät ovat ihmisten kotona asumisen tukeminen ja siellä pärjääminen sekä oman kodin tai vapaa-ajan asunnon omaehtoisen kunnossapidämisen edistäminen.

Verottajan tulkinnan mukaan tuloverolaissa määritelty kotitalous-, hoiva- tai hoitotyöksi ei sisällytetä fysioterapeutin, toimintaterapeutin tai vastaavan hoitohenkilökunnan tekemää kuntoutuspalvelutyötä, vaikka työ tehtäisiin asiakkaan kotona. Nykytilanteessa ihminen joutuu ostamaan fysioterapeuttien antamaa kotikuntoutusta omalla rahallaan, koska toiminta- ja muiden terapeuttien antama kuntoutus kustannetaan käytännössä kokonaan julkisten palveluiden kautta.

Kotikuntoutuksella ylläpidetään ja edistetään ihmisten arjen toimintakykyä ja tuetaan turvallista kotona asumista silloin, kun kotona pärjääminen ja arjen toiminnoista suoriutuminen on heikentynyt ikääntymisen, sairastumisen tai onnettomuuden seurauksena ja toimintakyky on laskenut merkittävästi. Kotona tapahtuvan kuntoutuksen tavoitteena on vahvistaa asiakkaan kykyä toimia mahdollisimman itsenäisesti omassa arjessaan. Tätä järjestävät nykyisin myös kunnat, mutta palvelut eivät riitä kaikkeen tarpeeseen. Ihmisillä on halua käyttää jonkin verran omaakin rahaa, jot-

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp
Vastalause 3

ta kotikuntoutusta saadaan enemmän esimerkiksi omalle vanhemmalle. Kuntoutuksen antajat ovat lähes yksinomaan terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Työllisyyden ja ihmisten hyvinvoinnin kannalta laajennus on tärkeä. Verovähennyksen laajentamisen myötä pienenevät verotulot kompensoituvat muun muassa kotitalousvähennyksen piiriin kuuluvien tehtävien lisääntymisestä tulevien verotulojen kautta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hyväksytään neljä lausumaa. (***Vastalauseen lausumaehdotukset***)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ansiotuloverotuksen keventämiseksi etenkin pieni- ja keskituloisten palkansaajien kohdalla.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 92 §:n muuttamisesta siten, että omaishoidon tuesta annetun lain nojalla omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio ei olisi jatkossa veronalaista tuloa.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 95 §:n muuttamisesta siten, että verovelvollinen voisi vähentää palkkatuloistaan 50 % työmarkkinajärjestön jäsenmaksustaan tulonhankkimisvähennyksenä nykyisen täyden jäsenmaksun sijaan.*
- 4. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta siten, että verovelvollinen saa vähentää verosta nykyisten kotitalousvähennykseen oikeuttavien vähennyskelpoisten menojen lisäksi fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä näihin rinnastettavien ammatinharjoittajien verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla tekemää kuntoutuspalvelutyötä.*

Helsingissä 11.11.2022

Sari Essayah kd